

УДК 37 82-93:82-2

Ольга Петренко

ORCID iD 0000-0003-2666-1504

кандидат мистецтвознавства, доцент,
 член Національної спілки композиторів України,
 доцент кафедри теорії й методики мовно-літературної
 та художньо-естетичної освіти
 Миколаївський обласний інститут
 післядипломної педагогічної освіти
 вул. Адміральська, 4-а, 54001, м. Миколаїв, Україна
 olha.petrenko@toipro.mk.ua

РЕЦЕНЗІЯ

на збірку сценаріїв «Скарбничка казок», призначених для учнів театральної школи, театрального відділення початкового спеціалізованого мистецького навчального закладу, дитячих театральних гуртків. Її автор-укладач – Віра Іванівна Марущак – українська письменниця – прозаїк, журналіст, бібліотекар, викладач основ журналістики Першої української гімназії імені М. Аркаса (м. Миколаїв), учитель першої категорії. У письменницькому доробку авторки оповідання, гуморески, твори для дітей. Значну частину творчості становить публіцистика.

Марущак В. І. Скарбничка казок : збірка сценаріїв / В. І. Марущак. – Вінниця : Нова Книга, 2016. – 68 с.

© Петренко О. М., 2020

Збірка сценаріїв «Скарбничка казок» Валентини Іванівни Марущак, – це шістнадцять оригінальних авторських творів, які є прикладами сучасної драматургії для дітей. Зміст кожної казки націлений на виховання молодого покоління в дусі національних традицій, спадкоємності етичних і моральних підвалин людської свідомості. Дидактична складова цих творів набула піднесено-поетичного втілення завдяки багатству літературної мови, широкому використанню образної символіки, міфологічно-казкової семантики, вишуканим лексичним формам, які близькі й зрозумілі дитячому сприйманню та здатні збагатити сучасну мовленнєву практику дітей. Твори, що увійшли у збірку, різні за обсягом, за сюжетами та ідейно-смісловими навантаженнями. Авторка використовує театральні жанри, які можуть бути опанованими на сцені дітьми різного віку – від молодшого дошкільного до 14–15-річного: це казка-гра із залученням глядацької аудиторії, казки-п'єси із розгорнутим сюжетом,

казкові сценки-мініатюри, окрему низку складають казки для лялькового театру. Художньо-композиційні засоби цих творів різноманітні: вони представлені діалогами, монологіями, багатофігурними сценами, в деяких є оповідач (ведучий), який коментує події, пояснює їх, виступає від Автора.

Представлені в збірці казки різні за образно-тематичним ознаками та смисловим навантаженням, але їх можна об'єднати за подібністю. Так, у творах «Найкращий друг» і «Мій друг – книжка» авторка у привабливій для дітей художньо-естетичній формі наголошує на цінності здобутих знань і вмій через вдумливе читання, доводить непересічність сенсів людського буття – дружби, працелюбності, милосердя. Тема взаємодопомоги ближньому знабуває продовження в казках «Танок звірят», «Зайчення».

У казках «Зернятко», «Сміливий клен», «Жабка» авторка втілює думку про органічне переплетіння двох світів – природи й людини, про стосунки між людьми,

рослинами й тваринами, порушує болючу проблему захисту навколишнього середовища. Конфлікт між людиною і природою набуває в казках В. І. Марущак драматичного відтінку, але відчутною є і надія авторки, що світло людського розуму перемаже безглуздість – до такого висновку веде аналіз текстів казок, які мають бути втіленими вдитячих спектаклях.

Збереження людини як *homo sapiens* у сучасному світі, забрудненому технологічним бруктом, хибною лексикою, шаленим звуковим тиском, їжею-отрутою й т. ін. – ця проблема надає В. І. Марущак творчі імпульси для розмислів й побудови драматургічних конфліктів у казках «Вибрики діді Яга», «Мобіла для Баби Яги», «Моторні коники», «Гостинець», «Кошачий будинок», «Чарівне дзеркальце», «Лікувальна природа». Ці твори об'єднані єдиною сюжетно-тематичною лінією, протягом якої набуває розгортання конфлікт та його складові: з одного боку – казковий світ, представлений в образах Баби-Яги, Діда-Яга та їх помічників – Змія Горинича та Коція Невмирущого, з іншого боку – сучасні діти – Микита, Владислав і Сева. Авторка використовує традиційно негативні образи казок у протилежному смислового ракурсі, адже сучасний світ перевернувся і в ньому змінилася система ціннісних орієнтацій. Не випадково, що негативні вчинки роблять діти, позбавлені належного батьківського піклування, а герої казкового світу стають їм на допомогу в обранні позитивного життєвого смислу.

Збірка «Скарбничка казок», створена

В. І. Марущак, – це той рід художньої літератури, який на сьогодні є перспективним з художньо-естетичного погляду та має потужний виховний потенціал. Твори авторки за змістом близькі дитячій свідомості та сприйманню, в них закладено поліфонію смислових імпульсів, які можуть себе реалізувати в різних постановочних версіях. Казки-п'єси, розіграні на театральній сцені у яскравих формах режисерського втілення, можуть стати прикладом самореалізації дітей у їх театральній діяльності: у початкових спеціалізованих мистецьких освітніх закладах, у театральних гуртках закладів загальної середньої освіти, в театральних гуртках будинків творчості учнів тощо.

Пріоритети загальнолюдських цінностей, використання національної казкової семантики, багатство українського мовно-літературного стилю, актуальність смислового навантаження – це вагомі складові текстів «Скарбнички казок» В. І. Марущак, опанування яких дітьми сприятиме їх духовному зростанню.

Публікація «Скарбнички казок» надає можливості керівникам дитячих театральних колективів збагатити репертуар, залучити дітей до сучасного театру як активного засобу художньо-естетичного виховання. Мистецький вплив на дітей творів із «Скарбнички казок» зумовлений тонким відчуттям авторкою дитячої психології, того внутрішнього світу, який необхідно скеровувати в напрямі розуміння національних традицій і загальнолюдських цінностей, на що і налаштовують рецензовані твори.

РЕЦЕНЗИЯ

Петренко Ольга,

кандидат искусствоведения, доцент,

член Национального союза композиторов Украины,

доцент кафедры теории и методики

языково-литературного и художественно-эстетического образования

Николаевский областной институт

последипломного педагогического образования

ул. Адмиральская, 4-а, 54001, г. Николаев, Украина

olha.petrenko@toippro.mk.ua

на сборник сценариев «Скарбничка казок», предназначенных ученикам театральной

школы, театрального отделения начального специализированного учебного заведения искусств, детских театральных кружков. Его автор-составитель – Вера Ивановна Марущак – украинская писательница – прозаик, журналист, библиотекарь, преподаватель основ журналистики Первой украинской гимназии имени Н. Аркаса (г. Николаев), учитель первой категории. В писательском наследии автора рассказы, юморески, произведения для детей. Значительная часть творчества представлена публицистикой.

REVIEW

Petrenko Olha,
*Ph.D in Art, Docent,
member of the National Union of Composers of Ukraine,
Department of Theory and Methods of Language,
Literature, Art and Aesthetic Education
Mykolaiv In-Service Teachers Training Institute
4-a Admiralska Street, 54001, Mykolaiv, Ukraine
olha.petrenko@moippo.mk.ua*

on the scripts collection called «Treasury of fairy tales», designed for students of the theatrical school, theatrical department of the specialized Art school or for children's theatre groups. The author and the compiler of the collection is Vira Ivanivna Marushchak who is a Ukrainian prose writer, journalist, librarian. She also works as a teacher at the First Ukrainian Gymnasium named after Mykola Arkas (Mykolayiv). The author's works include short stories, humoresques, and pieces for children. A significant part of her creativity is devoted to journalism.

Marushchak, V. I. (2016). *Skarbnychka kazok: zbirka stsenariiv* [Skarbnychka kazok: zbirka scenariiv]. Vinnytsia: Nova Knyha (ukr).

Рецензію також розміщено на сайті Національної спілки письменників України 04.11.2019 р.